

Kadınlarla mor bülten

Sevgili Arkadaşlar,

Mor Bülten'den HEPİMİZE MERHABA!

2007 yılıyla birlikte on ikinci yılına giren Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP), 1998 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile yapılan işbirliği protokolü ile gitgide yaygınlaşarak ülke çapında bir dayanışma ağına dönüşmüş durumda.

Biz de Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak her geçen yıl büyüyen KİHEP dayanışma ağı içerisinde onlarca farklı ilden KİHEP eğitici-

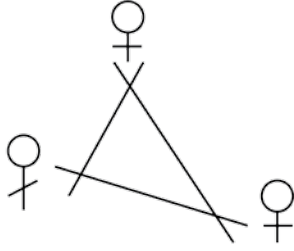
leri, katılımcıları ve diğer KİHEP çalışanları arasında iletişim ve dayanışmayı nasıl daha canlı kılabiliriz diye düşündük. İçine herkesin haberlerini, deneyimlerini, duygularını, düşüncelerini yazabileceği, resim ya da öyküleriyle kendini ifade edebileceği sürekli bir bültenimiz olsa dedik.

Bu bülten Türkiye'nin dört bir köşesinde haklarının farkına varan, haklarını yaşama geçirmek için dayanışma içinde olan, örgütlenen, çaba gösteren tüm kadınların olsa; adını da tüm dünyada kadın hareketini temsil eden mor renkten alsa; KİHEP dayanışma ağının "Kadınlarla... Mor Bülten"i olsa, ne güzel olur diye düşündük.

Bir kaç ay süren hazırlık çalışmalarından sonra işte ilk sayımız! Heyecanla yayınladığımız bu ilk sayıda mümkün olduğunca çok sese, habere, deneye yer vermeye çalıştık. Yer veremediklerimiz için ise ikinci sayımız yolda bile. "Mor Bülten" hepimizin ve her sayıda aynı heyecanla sizlerin seslerine ve deneyimlerine kulak verecek. Haberlerinizi sabırsızlıkla bekliyoruz.

Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE KAMU KURUMLARI İŞBİRLİĞİ İLE GÜÇLÜ KADIN, GÜÇLÜ AİLE, GÜÇLÜ TOPLUM

Çağdaş, demokratik bir toplum için kadınların güçlendirilmeleri; eğitim, istihdam, sağlık, siyaset, hukuk ve benzeri alanlarda eşit olanaklardan yararlanmaları önem taşımaktadır. Ülkemizde de

ciddi bir sorun olan kadına yönelik şiddet kadının bireysel ve toplumsal işlevlerini, özel yaşamını, işini ve diğer sorumluluklarını yerine getirebilmesinde engel teşkil etmektedir.

Kadınların kendi durumlarını belirlemede, istismara ve şiddete karşı çıkmalarında, statüleri-

nin yükseltilmesinde, onurlarının korunmasında ve böylece demokratik geleneğin gelişmesinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun önemli katkıları vardır.

Sivil Toplum Kuruluşları ve kamu kurumlarının ortak amaçlar ve hedeflere ulaşmaktaki başarısına, kararlılık ve sürekliliğine bir örnek oluşturacağına inandığım işbirliği Protokolü, SHÇEK ile Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği arasında ilk kez 30.12.1998 tarihinde imzalanmış olup, Ocak 2007'de yenilenmiştir.

Genel Müdürlüğüme bağlı Toplum Merkezleri ve Aile Danışma Merkezleri'nde eğitim, danışmanlık ve destek hizmetlerinin yanı sıra Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) uygulayarak kadını güçlendiren, böylece duyarlı ve sorunlarını çözme kapasitesine sahip çocuklar ve bireyler yetiştirilmesine aracılık eden tüm Meslek Elemanları'nın, kadına yönelik programlar hazırlayarak bizlere destek veren ve bu bülteni hazırlayan Yeni Çözümler Derneği'nin başarılarının devamını dileyerek herkesi sevgiyle kucaklıyorum.

İSMAİL BARIŞ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü

Dayanışma ağı

Kısaca Düünden Bugüne KİHEP

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler, 1993 yılında kurulduğunda gerçekleştirdiği ilk çalışma bir seri saha araştırmasıydı. Bu araştırmalar sırasında ortaya çıkan gerçeklerden bir tanesi, kadınların büyük çoğunluğunun yasaların kendilerine tanıdığı hakların bilincinde olmadıkları ve yaşadıkları şiddet ve ayrımcılığı “doğal” olarak kabullenip, içselleştirmeleriydi. Diğer bir gerçek ise, Türkiye’de büyük şehirler dışında bağımsız kadın örgütlenmelerinin yok denecek kadar az olmasıydı.

İşte KİHEP bu gereksinimlere cevap vermek için ortaya çıktı: geniş bir tabanda “kadının insan hakları” bilincini yaygınlaştırmak; kadınlara ayrımcılığa ve ihlallere karşı mücadelede gereksinim duyacakları bilgi, beceri ve donanımı kazandırmak; ve hak mücadelesinin bireysel’in ötesinde dayanışma içerisinde toplu olarak daha güçlü ve sürekli yürütülmesine olanak sağlayacak yerel kadın örgütlenmelerini ortaya çıkarmak ve güçlendirmek. Hedefler bunlardı. Araştırma çalışmaları sırasında gecekondu mahallerinde kadınlardan gelen taleplere karşılık oluşturulan sohbet ve tartışma grupları KİHEP’in ilk adımlarıydı. Gruplar, kadınların yasal haklarına duydukları yoğun ilgi ve talep ile mahalleden mahalleye taşındı. 1995’te Ümraniye Kadın Merkezi ile işbirliği içerisinde “Kadınlar için Yasal Okur-Yazarlık Programı” adı altında ilk pilot uygulama ile program başladı; Güneydoğu Bölgesi’nden gelen talep üzerine 1996-97’de Diyarbakır, Gaziantep ve Şanlıurfa’da ikinci pilot uygulama ile devam etti. 1998 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile imzalanan protokol ile artık Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) adını alan eğitim, SHÇEK’e bağlı Toplum Merkezleri’nde sosyal çalışmacılar tarafından uygulanmaya başlandı. Her iki kurumun da çaba ve özverileri ile program bugüne dek aralıksız sürdürülerek Türkiye’nin her bölgesinden 36 ilde 5000’e yakın kadına ulaştı.

KİHEP VE KADIN DAYANIŞMASI

16 modülden oluşan Kadının İnsan Hakları Eğitimi Programı, bütünsel ve katılımcı bir anlayışla kadınların günlük hayatlarını şekillendiren uygulamalar ve yazılı yasalar karşısında kendi tecrübelerinden yola çıkarak eleştirel bir bilinç oluşturmalarını sağlıyor. Kadınlara, hem kişisel hem de toplumsal düzeyde güçlü bireyler

olarak, kendi stratejilerini üretmeleri için gerekli donanımı sağlayan bir araç olarak tasarlanan program, kadınların yaşadıkları bilinçlenmeyi ve kadının insan hakları konusunda edindikleri bilgiyi eyleme ve örgütlenmeye dönüştürebilmelerini hedefliyor. KİHEP’e katılmış kadınların Türkiye’nin 10 ilinde 15 ayrı yerel kadın örgütlenme girişimi başlatmış olmaları, programın bir toplumsal dönüşüm aracı olduğunun ve sadece bireysel düzeyde kadınları değiştirmekle kalmayıp, ailelerini ve çevrelerini de olumlu yönde etkilediğinin bir göstergesi. Zaman içerisinde KİHEP’in ortaya çıkmasına katkıda bulunduğu Çanakkale El-Der ya da VAKAD gibi kadın örgütleri de KİHEP’in uygulandığı merkezler haline geldiler.

KİHEP, halen uygulanmakta olan en kapsamlı insan hakları eğitimlerinden biri, ayrıca Türkiye’de sürdürülebilir devlet-sivil toplum işbirliğinin en başarılı örneklerinden biri olarak, İşkence Mağdurları Merkezi ve Helsinki Yurttaşlar Derneği tarafından koordine edilen “İnsan

Aydınlık istiyorum.

Eğiticilerden

Nigar Etizer Karacık
Sosyal Hizmet Uzmanı,
Çanakkale

Merhaba,

2007'de Mor Bülten'de buluşmak, yeni yıla bir yenilik ile başlamak beni çok heyecanlandırdı. Umarım daha pek çok sayıda yine hep birlikte, hayatlarımızı kolaylaştırmak için omuz omuza olabiliriz. Yeni yılın hepimize sağlık getirmesini diliyorum. Ben kadının insan hakları programının en eski üyelerinden biri olarak, en son açılan grubun en yeni üyesine kadar programa bir biçimde dahil olmuş tüm kadınları sevgi ile selamlıyor ve bu büyük ekibin bir parçası oldukları için alkışlıyorum.

1998 yılında Kadının İnsan Hakları ekibi ile tanışmamı meslek hayatımdaki önemli tarihlerden biri olarak hatırlıyor ve bunu kendimce şans olarak tanımlıyorum. Bir memur olarak görevlendirme yolu ile katıldığım gruptan kadın bakış açımı geliştirerek, mesleki anlamda bilgi ve becerimi arttırarak, kadın olmaktan gurur duyarak ayrıldım; kendimi beğendim, yaptıklarımı beğendim, kendime dair her şeyle barışık olmanın önemini fark ettim, hemcinslerimin yaptıklarını önemsemeyi öğrendim. Bunların yanında mesleki olarak da iyi planlanmış bir grup sürecinde, grup üyesi olma deneyimi yaşadım. (Sevgili Pınar'dan ve tüm ekipten mesleki anlamda çok şey öğrendim). Birbirinden harika ve renkli kadınlar, meslektaşlarım ile tanışma ve ekibin bir parçası olma keyfini yaşadım.

Bir uzman olarak bu grup çalışmasına katılmadan önce bazı önyargılarım ve kaygılarım vardı. Çünkü benim mesleğimde özel sorun alanlarında çalışırken dahi tüm topluma, tüm aktörlere eşit uzaklıkta olmak önemliydi. Gruba dahil olunca kısa sürede programın sosyal hizmet mesleği ile gerek yöntemleri gerek felsefesi açısından örtüştüğünü, hiçbir ayrımcılık içermediğini, eşitlik ilkesine ciddi biçimde saygı duyulduğunu fark ettim. Grup üyesi

Haklarında Yeni Taktikler” adlı uluslararası proje kapsamında “dünyada insan hakları konusunda kullanılan en iyi taktiklerden biri” seçilmiştir.

KADININ İNSAN HAKLARI – YENİ ÇÖZÜMLER kimdir?

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler, Türkiye’de ve dünyada kadınların insan haklarını savunmak ve hayata geçirmek amacıyla 1993 yılında kurulmuş bağımsız bir kadın örgütüdür. Kuruluşundan bu yana aralıksız yürüttüğü eğitim, araştırma, yayın, kampanya, aktivizm, savunuculuk ve lobi çalışmaları ile KİH – Yeni Çözümler, ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmış bir sivil toplum kuruluşu haline gelmiştir. Türkiye’de ev içi şiddete karşı koruma emri yasınının (4320 sayılı Aileyi Koruma Kanunu) kabul edilmesi için gerçekleştirdiği başarılı savunuculuk ve lobicilik çalışmalarından dolayı, 8 Mart 1999 BM Küresel Dünya Konferansı’nda konuşma yapan sayılı örgütler arasında yer almıştır. Yine 1999 yılında, toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal adaletin gelişmesine katkılarından dolayı Kadın Kalkınma Örgütü (AWID) tarafından Öncü Çözümler Ödülü’ne layık görülmüştür. Bu başarıların bir uzantısı olarak KİH – Yeni Çözümler, 2005 yılında BM düzeyinde “Daimi Temsilci” statüsü kazanmıştır.

Ulusal programı kapsamında 1995 yılından bu yana Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) ile saha eğitimi, yerel örgütlenmeye destek, ve yerel örgütlerle ulusal kadın hareketi arasında karşılıklı etkileşimin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu çalışmalarla bağlantılı bir biçimde, lobi ve savunuculuk çalışmaları ile Türkiye’de çok sayıda yasal reformun gerçekleştirilmesine önemli katkılarda bulunmaktadır. 2002-2004 yılları arasında koordinasyonunu yaptığı Kadın Bakış Açısıyla TCK Reformu Kampanyası bunun en yakın örneklerinden biridir. Uluslararası alanda KİH – Yeni Çözümler’in en önemli çalışmalarından biri, Müslüman toplumlarda kadınların insan haklarını savunan STK ve akademisyenleri “Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu” çerçevesinde bir araya getirerek, cinsel ve doğurganlık hakları ve cinsel sağlığın, insan hakları olarak kabul edilmesi ve hayata geçirilmesi için savunuculuk çalışmalarına katkıda bulunmasıdır. KİH – Yeni Çözümler’in 2000 yılından bu yana koordinasyonunu yürüttüğü ve Müslüman toplumlarda bu alanda kurulmuş ilk aktif dayanışma ağı olan bu Koalisyon; ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde çalışmalarını sürdürmektedir.

olduğumda kendimi çok iyi, güçlü, donanımlı hissettim. Bu duyguların beni tetiklemesi ile çalışmanın sonuna geldiğimde ben Kadının İnsan Hakları Eğitim Programının gönüllüsü olmuştum. Resmî görevlendirmemim yanında bu çalışmayı özenle yürütmem gerektiği konusunda kendi kendime karar verdim. Çünkü ekibe inandım, doğru yaptıklarına güvendim, onları değerlendirdim, inceledim ve örnek aldım. 2007'nin bu ilk ayında hala kadının insan hakları gruplarını yürütüyor olmaktan kendimi mutlu hissediyorum.

9 yıldır çok sayıda grup açma ve pek çok kadınla tanışma, deneyimlerini paylaşma fırsatı buldum. Bu gruplar sayesinde mesleki deneyim kazanırken, kadınlar olarak günlük hayatta bizleri rahatsız

eden, sınırlayan, mutsuz eden, yaşamımızı olumsuz etkileyen pek çok olay ile yüzleşmem mümkün oldu. Gerek kendimi, gerekse eşimi, dostumu, meslektaşlarımı, annemi, babamı, öğretmenlerimi, izlediğim filmleri, hayatımda değer verdiğim her unsur, genel olarak toplumu gözden geçirme ve değerlendirme fırsatı buldum. Tekrar tekrar gördüm ki, pek çok cins ayrımcılığı içeren tavır, yasa, politika ve uygulamalar görmezden gelinemeyecek kadar ciddi yaralar açıyor insanların hayatında. Hem kadınlarda, hem ailelerin hayatında, hem de toplumda ...

Evet çok grup açtım. Daha fazla deneyim için ve en önemlisi örgütlenme sürecimizi hızlandırmak için; Çanakkale'de kendimi yalnız hissetmemek için, daha demokratik bir toplumda yaşayabilmek için, yasaların, toplumsal alışkanlıkların kadınlar için daha işlevsel düzenlenebilmesi için ve daha küçükken bir elin nesi var iki elin sesi var atasözünü benimseyerek büyütüldüğüm için.

Bu program çerçevesinde oluşturduğum gruplarımda katılımcıların kendilerini değiştirip geliştirdiklerini, eşleri ile daha sağlıklı iletişim kurabildiklerini, eşleri ile yaşadıkları problemlerin çözümü için cesaretlendiklerini, kendilerini toplumda daha iyi ifade edebildiklerini, aile içinde konularının iyileştiğini, çalışmaya ve gelir elde etmeye başladıklarını, sosyalleştiklerini, il içindeki kurumları kullanma konusunda beceri kazandıklarını, yaşadıkları şiddeti durdurabildiklerini, çocuklarına daha güvenli ortamlar yaratabildiklerini gözlemleyerek programın eğitici-geliştirici ve davranış değiştirmeye yönelik destekleyici etkilerinin olduğunu söylemek mümkün. Hatta uygulama süreçlerine göre rehabilite edici özelliğinin de bulunduğu da bahsetmek isterim.

Çalışma yalnızca kadınları etkilemiyor. Elbette grup deneyimlerim kadınların eşlerinin de çalışmaktan etkilendiklerini gösteriyor. Eşinde gerçekleşen olumlu değişiklikler nedeni ile bize teşekkür eden erkek sayısı hiç de az değil. Çanakkale için, programın kentin yaşamına da olumlu katkılar sağladığını düşünüyorum ve Çanakkale'de ki çalışmalarda Sevgili Nuran, Gülay, Nuray ile el ele gerçekleştirdiğimiz her çalışma ile gurur duyuyorum.

...Ve sevgili Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler ekibi; hepimize bu güzel çalışma ile beni buluşturduğunuz, her uygulamamda cesaret verdiğiniz ve bilgilerinizi esirgemediğiniz için kendi adıma ve hep yanımda olduğunuzu hissettirdiğiniz tüm grup üyelerim adına teşekkür ediyorum. Sizleri ve tüm KİHEP'li kadınları çok seviyorum...

KİHEP'LE TANIŞMAK VE KİHEP'Lİ OLAMAK

Alev Şahar - Van

Kadının İnsan Hakları... Bu kavramla tanışmamın hikâyesi beş yıl öncesine dayanıyor. İnsan hakları kavramını bildirdim, yaşadığım coğrafyada çok sık duyduğum bir şeydi. Ama kadının insan hakları... "neden ayırıyorlar ki, hepsi insan hakları içine alınsa ya...?" diye düşünüyordum.

Böyle olmadığını gördüm. Aslında yaşamımın her noktasında haklarımı bilmeden ve kimbilir kaç kere hak ihlaline ve istismarına uğradım, bugün geriye doğru bakınca anlayabiliyorum. Hala da karşılaşıyorum bu tür şeylerle, ama asla eskisi gibi olmayacak. Bazı şeyler vardır ki hayatımıza girmesi için birilerinin vesile olması gerekiyor. İşte KİHEP'le tanışma vesile olan kişiler sevgili arkadaşlarım Müjgan ve Türkan (İyi ki varsınız)!

Ben önce bir KİHEP katılımcısıydım. Çok keyif alıyordum gruplardan. Eğitimcimiz Türkan'dı. Her grup toplantısında ve sonrasında bir şeyleri sor-gulama ve fark etme gücüm artıyordu. Yaşarken farkında olmadığım çok şeyi fark eder oldum. Hak kavramını, "bedenim benimdir" demeyi, "ben" kavramını, kadın olmaktan mutlu olmayı, tartışmayı, hayır demeyi ve daha birçok şeyi KİHEP grup çalış-malarımız ve ondan sonraki yaşamıma kazandırdığı bakış açısıyla öğrendim.

Bir feminist olabilirsiniz ya da olmazsınız. Ama

bir kadınsınız ve erkek egemen yaşam kendiniz olmanıza, bir birey olabilmenize olanak vermez ise o yaşam içinde kayıp bir insan olarak sürer gider hayatınız. Oysa isterseniz bunu değiştirebilirsiniz, yeter ki bunu isteyin. Ben bunu istedim ve bir KİHEP eğiticisi oldum.

Aslında bu bir sorumluluk almaktı ve burası VAN'dı. Küçük bir şehir, kadına bakış açısı belli, bir kadın olarak böyle bir çalışma yapmak zor olacaktı ama yine de heyecan ve sevinç duydum. Hala KİHEP'li olmaktan onur duyuyorum ve böyle bir ekiple olmaktan mutluyum...

Biz meslek elemanı olmayanlar için, gülümseyerek ve sevgiyle hatırladığım bir anım (sevgili Gülay hatırlarsın) bizimle ilgili yapılan "Lider Kadınlar" tanımlaması olmuştu... Değerlendirme toplantılarındaki sıkı çalışmalarımızın ardından gruplar halinde geceleri çıktığımız gezmelerimizin keyfi, kurulan dostluklar ve anlatılacak o kadar çok şey var ki... Bütün KİHEP eğiticilerinin ve ilk tanıştığımız günden bu yana ekipte olan ve giden herkesin yolu açık olsun, daha nice güzel günlerde buluşmak dileğiyle... ♀

“Yozgat”

Benim adım Yasemin.Yozgat Üretici Kadınlar Dayanışma Derneği (YÜKED)'nin başkan yardımcısıyım. Ben eşimden ayrılmış, çok acılar çekmiş, birçok kadın gibi eşi tarafından duygusal şiddete maruz kalmış bir kadıyım.

KİHEP eğitimine katılmadan önce diğer bazı kadınlarımız gibi ben de güçsüz, cesaretsiz, zayıf ve ürkek biriydim. Bu eğitim sayesinde bilmediğimiz bir çok hakkımızı öğrendik, cesaret kazandık. Bana ve arkadaşlarıma çok şeyler kattığını ve bilinçlendirmemizi gördük. Hayattan korkan, insanlardan kaçan ben, artık daha güçlüyüm. Bizim gibi acı çekmiş diğer kadın arkadaşlarımıza destek olmak için elimizden geleni yapacağız. Benim bilmediğim kadın haklarını daha nice arkadaşlarımız bilmiyor. Biz de KİHEP'li kadın arkadaşlarımız ile bu derneği kurmayı kararlaştırdık ve kurduk.

Derneğimizin amacı; kadınların üretime yöne-

lik güçlerini birleştirmek, kadınlar arası birlik ve dayanışmayı sağlamak, kadınlara yönelik faaliyetlerde bulunan kişi, kurum ve kuruluşlara destek vermek, ekonomik özgürlüklerini kazanmaları için istihdam sağlamaktır. Derneğimiz kurulduktan sonra bir çok kadın üyemiz oldu, böyle bir derneğe ihtiyaç olduğu ortaya çıktı. Vali başkanlığında ilk toplantımızı gerçekleştirdik, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı mütevelli heyeti için oy kullandık. Belediye Başkanı ile birebir görüşmelerde bulduk ve bunlar bizim için bir ilkti. Heyecan duyduk, bazı konularda fikirlerimizi iletme fırsatı yakalamayı başladık. Bize saygı duyuldu, birlikte güçlendik ve birlikte yolumuza devam edeceğiz.

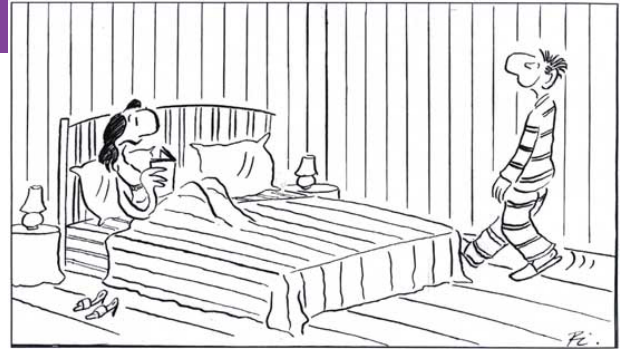
Bizlere bu imkanı sağladığınız için sizlere çok teşekkür ediyoruz.

Mor Mizah / Piyale Madra

Karikatürler, sevgili Piyale Madra'nın izniyle kullanılmıştır

ÇANAKKALE KADIN EL EMEĞİNİ DEĞERLENDİRME DERNEĞİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ...

Çanakkale batıda küçük bir öğrenci ve emekli kenti. Çağdaş ve modern görünümünün altında buradaki kadınlarda her yerde olduğu gibi KADIN. Çağdaşlık ve modernlik genelde erkeklerin işine yarıyor; kadınlar da onların görüntüsü olarak yaşamaya devam ediyor; ediyorlardı. Taa ki "Kadının İnsan Hakları Eğitimi" 1998 yılında toplum merkezinde başlayana kadar. 98 yılı Çanakkale'deki kadın hareketinin ilk adımlarının atıldığı tarihi bir yıldır. Artık kadınlar kendileri için konuşmaya başlamışlardı...

Bu Nasıl Oldu?

O yıl yaklaşık 200 kadın "Kadının İnsan Hakları Eğitimi"nden geçti. Öğretilen ve öyle yaşamak zorunda kaldıklarını düşündükleri hayatlarına artık başka bir yerden bakıyorlardı. Kadın bakış açısıyla kendi yaşamlarını yeniden inceliyor, düşünüyorlardı. Gerçek kimliklerini, kadınlıklarını anlamaya çalışıyorlar ve bundan sonrasını..."Farkındalıklarımız o kadar arttı ki tüm bunları görüyorken şimdi ne yapmalıyız?"...

Toplantılar düzenlediler, tartıştılar, değişimi başaran kadınlarla konuştular, öncelikli sorunlarını tespit etmeye çalıştılar ve sonuca vardılar: ÖRGÜTLENMEK

Önce; daha çok kadına ulaşabilmek, politikalar üretebilmek ve başlatacakları bu hareketin devamını sağlayabilmek için ekonomik özgürlüğe ihtiyaçları vardı. Çünkü evden dışarı çıkmak ve diğer kadınlarla buluşmak için kendi paralarını kazanmaları gerekiyordu. Zaten tüm bu öğrendiklerinden sonra kocalarına bağımlı yaşamak, onun para vermesini beklemek, aldıkları üç kuruşun da

hesabını vermek istemiyorlardı.

Zaten ev işçisi olarak gece gündüz çalışıyorlardı. Kendilerine verimli bir iki saat ayırmanın vakti gelmişti. Bu saatleri el becerilerini geliştirmeye ve yeni ürünler hazırlamaya ayırabiliyorlardı. Sonra da bu yaptıklarını satarak para kazanacaklardı; bu sadece başlangıçtı.

Fikirler şekillenmiş, birlikte olmaktan aldıkları güçle artık derneklerini kurmaya hazır hale gelmişlerdi.

Ve Örgütlendiler..

İsim : "Kadın El Emeğini Değerlendirme Derneği" kısaca ELDER

Amaç : Kadınların el becerilerini geliştirmeleri için eğitimler düzenlemek ve pazar alanları oluşturmak. Bu eğitimler sayesinde kadınları bir araya getirmek. Bilinç yükseltmek. Kadının İnsan Hakları

eğitimlerine devam etmek.

Hedef: Kadın emeğini hem evde hem sokakta görünür kılmak. Politikalar üreterek hem merkezi, hem de yerel yönetimleri olumlu kadın ayrımcılığı konusunda harekete geçirmek. Yasaların düzenlenmesinde baskı oluşturmak. Ve böylece her yerde

KADINLAR VARDIR!!! ARTIK BİZİ GÖRMEZDEN GELEMEZSİNİZ! diyebilmek. Kadın Danışma Merkezi açmak ve kadına yönelik her türlü şiddeti konuşulur hale getirerek, dur diyebilmek. Kadın bakış açısının tüm kurum ve kuruluşlarda oluşması için çalışmak, lobi yapmak.

İlk yıllarda hızlı bir şekilde hemen el beceri eğitimleri düzenlendi. Mum batık, kitle bebek, seramik, takı, keçe, nakış... kadınlar bu kurslar için evden çıkmaya başladı. Ailelerin özellikle kocaların bu durumu kabullenmesi kolay olmadı. Çünkü anne, öğle yemeği hazırlamamıştı, evde de yoktu. Bu hep böyle mi devam edecekti. Alışkanlıkları, evin düzeni mahvolmuştu. Bu kadın nereye gidiyordu? Neden görevlerini aksatıyordu...

Bir çok kadın bu tepkilerle karşılaştı. Çünkü kim-senin alışık olmadığı yeni şeyler yapmaya başlamıştı. Üstelik para kazanmaya da başlayacaktı. Sözde evin reisinin bu durumu kabullenmesi zaman aldı. Ama oldu. Çünkü kadın kendini ailesine karşı nasıl ifade edeceğini artık öğrenmişti. Kendi isteklerini dile getirebiliyordu. Artık kendim için bir şeyler yapmak istiyorum diyebiliyordu. Okula giden çocuklarına, evde ben olmasam da kendi yemeğini hazırlayacak kadar büyüdünüz diyerek aslında taşımakta zorlandığı, kendi üzerine aldığı ve görev bildiği işleri, gerçek yapması gerekenlerin üzerine yavaş yavaş devrediyordu. Eğer bir aileysek paylaşmamız gerek diyordu.

İki yıl Sonra...(2001-Mayıs)

Kadın: Ben gidiyorum.

Koca : Nereye?

Kadın: Derneğe. Bugün Kadın Danışma Merkezimizin açılışı var. Akşam haberlerde seyredersin artık.

Koca : Ooooooh iyi valla dernek falan derken işleri bayağı ilerlettiniz. Hadi hayırlısı olsun. Akşam

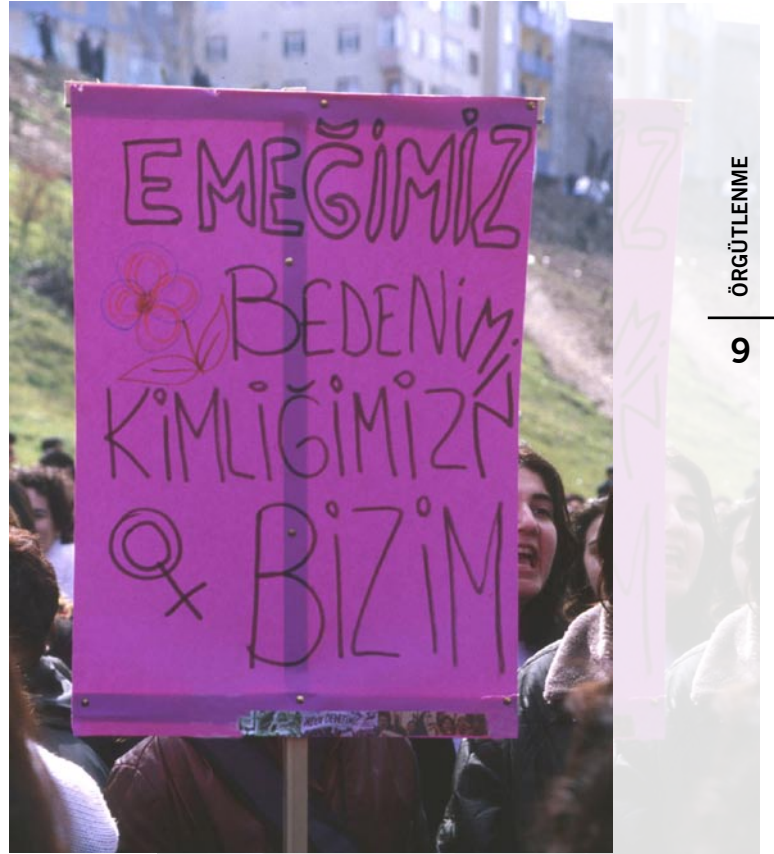
unutturma da bakalım haberlere...

Kadın : Tamam. Geç gelirse merak etme. Yemekler orda ısıtır yersiniz.

Koca : Hallederiz tamam hadi sen git.

Bu koca iki yıl önce evde yemeği önüne konulmadığında kükrüyordu...

ELDER ve Kadın Danışma Merkezi, bugüne kadar Çanakkale’de bir çok ilki gerçekleştirdi. Tüm yapılan çalışmalar, birbirine inanan, güvenen ve ortak çalışma bilinci taşıyan ev kadınların çabasıyla oldu. Yılmadılar, arkadaşlarının “Aman boş ver size mi kaldı kadınların hakkını aramak” sözlerine karşı dik durdular. Kurumlar “Amazon musunuz siz?” dediler

aldırmadılar...Şimdi hayallerini ve hedeflerini yenileyerek yola devam ediyorlar...

Teşekkürler "Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı". Bizler kendimizi farkedendeniz.

Kadınlarla... Mor Dizi

KİHEP'li kadınlar bir TV belgeseline ilham kaynağı oldular...

Haklarının farkına varıp yaşamlarını değiştiren güçlü kadınları konu alan Kadınlarla... Mor Dizi adlı belgesel, Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler ve NTV işbirliği ile hazırlandı. 2006 yılında Şubat'tan Nisan ayına kadar her Cuma NTV ekranlarında yayınlanan 12 bölümlük dizi, medyada genelde rastladığımız "mağdur, ezilen" kadın imajına alternatif yaratan bir kadın programı olmayı hedefliyor.

Kadınlarla...Mor Dizi, medeni haklardan şiddete, ekonomik haklardan cinselliğe, doğurganlık haklarından toplumsal cinsiyete duyarlı çocuk eğitime ve örgütlenmeye, hayatın her alanında en temel insan hakları için mücadele veren kadınları ekrana taşıdı. Ankara, Çanakkale, İstanbul, Van gibi farklı illerden kadınların dönüşüm hikayelerinin yer aldığı belgeselde; ev kadını iken şoförlük mesleğine atılan; eşleriyle ve aileleriyle daha eşit ve sağlıklı ilişkiler kurmayı başaran; yarıda bıraktığı eğitime

geri dönen; kendi bedeni ve cinselliği üzerinde söz söylemeye başlayan; muhtarlığa seçilen; bir işte çalışmaya başlayan; hak mücadelesi için örgütlenen kadınlar konuştular.

Bu belgeselin hazırlanmasını mümkün kılan ilham kaynağı güçlü kadınlar ise, 2007 yılı itibariyle 13. yılına giren Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) katılımcıdır. Kadınlarla... Mor Dizi'de, KİHEP'li kadınlar konuştular; çarpıcı değişim hikayelerini paylaştılar.

Mor Dizi'yi 2007 yılı başında KİHEP'in uygulandığı bütün merkezlerdeki eğitimcilerimize yollamış bulunmaktayız. Bu belgeselin önümüzdeki dönemde daha çok kadına ulaşması ve bir eğitim materyali olarak kullanılması için çabalarımız devam etmekte. Dizinin bulunduğu illerdeki yerel kanallarda gösterilmesi için hepimizden katkı ve önerilerini bekliyoruz!...

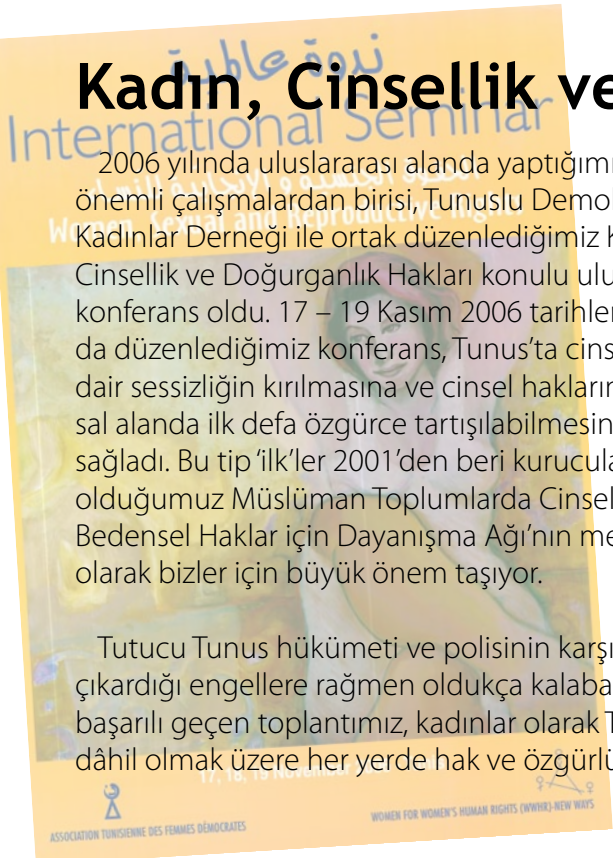
Kadın, Cinsellik ve Doğurganlık Hakları

2006 yılında uluslararası alanda yaptığımız en önemli çalışmalarından birisi, Tunuslu Demokrat Kadınlar Derneği ile ortak düzenlediğimiz Kadın, Cinsellik ve Doğurganlık Hakları konulu uluslararası konferans oldu. 17 – 19 Kasım 2006 tarihleri arasında düzenlediğimiz konferans, Tunus'ta cinselliğe dair sessizliğin kırılmasına ve cinsel hakların kamusal alanda ilk defa özgürce tartışılabilmesine olanak sağladı. Bu tip 'ilk'ler 2001'den beri kurucularından olduğumuz Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar için Dayanışma Ağı'nın meyveleri olarak bizler için büyük önem taşıyor.

Tutucu Tunus hükümeti ve polisinin karşımıza çıkardığı engellere rağmen oldukça kalabalık ve başarılı geçen toplantımız, kadınlar olarak Tunus da dâhil olmak üzere her yerde hak ve özgürlüklerimi-

zi yılmadan savunacağımızı vurgulamak açısından çok anlamlıydı. Konferansta neler konuşmadık neler: Cinselliğe dair tabular; bedenlerimiz üzerindeki haklarımız, doğurganlığımız; Müslümanlık'ta kadın bedenine bakış; seks işçileri, lezbiyenler, engelliler gibi dışlanmaya ve ayrımcılığa maruz kalan gruplar; cinsel şiddet; savaş ve cinsellik hakları sadece bazıları.

Toplantıda da gördük ki Müslüman ülkelerde yaşayan kadınlar olarak pek çok ortak deneyime sahibiz. Dayanışmamız ve deneyimlerimizi paylaşmak ortak mücadelemiz açısından büyük önem taşıyor. Aradığımız cevaplara ulaşabilmek için, özgürce sorular sorabildiğimiz ortamlar yaratmak adına Tunus'ta atılan bu ilk adımı sizlerle paylaşmaktan büyük bir kıvanç duyuyoruz.

Katılımcılardan

... Bu kursta sadece öğrenmedik aynı zamanda güzel arkadaşlıklar kurduk. Bu kurstan sonra bu konuda benden yardım isteyen kişilere daha kolay yol gösterebilirim. Artık daha duyarlı olduğumu düşünüyorum, herkese teşekkür ederim.
Sevinç, Polis Memuru, Antalya

... Evlenmeden önce evde söz hakkım yoktu. Her şeye ablalarım ve annem karar veriyordu. Evleneceğim kişiyi bile onlar seçti. Evlendikten sonra da durum değişmedi. Artık yorulmuş, kadın olmaktan nefret etmişim. KİHEP'e katıldım ve bu projeyi çok sevdim. Yanlışlarımı ve doğrularımı gördüm, söz hakkım oldu. Kadınlığımı ve kadınlığının ne kadar değerli olduğunu öğrendim. Çok mutluyum. **Ayşen, Aydın**

... Çocukluğumdan beri kadın sorunuyla ilgililiyim aslında. Benim gibi birilerinin olduğunu görmek ve bir grupla bu konuyu tartışmak benim konuyla ilgili düşüncelerimi doğruladı ve beni rahatlattı, doyurdu. Ne zamandır aradığım şeyi o çalışmada buldum; kafamdaki boşluğu doldurdum, taşlar yerine oturdu.

Çiğdem Özölçer, Girişimci Kadınlar Derneği, Denizli

... Grubumuz ve kadın farkındalığı adına çok iyi bir çalışma oldu. Yeni arkadaşlar edindik, güçlendik ve o güçbirliği devam etmekte... **Yasemin Aydın, KADER Şube Başkanı, Denizli**

... Sonuçta benim de hayatımda birçok değişiklikler oldu. Mesleğimiz gereği keşke bu kurslar bütün polislere verilse.
Mehtap, Polis Memuru, Antalya

.....bize Emine'nin hikayesini anlatmıştınız, o zaman içimden ağlamak gelmişti. Hem Emine'ye, hem de kendime. "Emine kurtulmuş" demişim. Ben hergün ölmekten beter hissediyorum... Grup çalışması için yapılması gereken ve yaşaması için yapılması gereken ve yapılabilecek ne çok şey olduğunu gördüm. Son toplantıda kendime, "benim de mutlu olmaya hakkım var" dedim. Bunu grup arkadaşlarıma da söyledim. Beni alkışladılar, güç verdiler. İyi ki de bu çalışmaya katılmışım, sizi tanıdım. Kendime bakışım değişti. Kendine yaşamayı öğrendim. Teşekkürler, her şey için. Önemli olduğumu bana hatırlattığınız için...
Zeynep, Çanakkale

Portekiz’de Kadınların Kürtaj Hakkı Mücadelesi

Portekiz’de kadın örgütleri ülkede kürtaj ile ilgili yapılacak olan halk oylaması öncesinde büyük bir kampanya düzenliyorlar.

Kendi bedenimizle ilgili karar verebilmek kadın olarak en temel insan haklarımızdan bir tanesi. Doğurganlık haklarımızdan biri olan kürtaj hakkı da bunun bir parçası. Türkiye’de kadınlar hamileliğin onuncu haftasına kadar kürtaj yaptırma hakkına sahipler. Diğer yandan ne yazık ki bu hak bazı ülkelerde hala yasalar tarafından güvence altına alınmamış durumda. Portekiz’de yasalar uyarınca kadınlar kürtaj yaptırırlarsa hapis cezası ile cezalandırılıyorlar. Kadınların kendi bedenlerinin kontrolünü ellerinde buldurmalarının karşısında

durmuş uygulama, Portekiz’de hala önemli bir tartışma konusu. Kadın örgütlerinin baskıları sonucunda Portekiz Hükümeti, mevcut uygulamayı halk oylamasına sunmaya karar verdi. 11 Şubat 2007’de gerçekleştirilecek olan halk oylaması öncesinde Portekiz’li kadın örgütleri Portekiz Kadın Platformu adı altında bir araya gelerek bir kampanya başlattılar. Kadın örgütleri kürtajın on haftaya kadar yasal olması için uluslararası bir kampanya yürütüyorlar.

Kampanyaya destek vermek amacıyla Türkiye’den bir çok kadın örgütü Portekiz gazete ve televizyon kanallarına ve Portekiz Büyükelçiliği’ne faks ve mektuplar göndererek, kadın örgütlerinin yanında olduklarını belirttiler.

2006’nın Kadın Liderleri

Geçtiğimiz yıl boyunca farklı ülkelerde kadınlar siyasi haklar ve temsiliyet konusunda önemli adımlar attılar. Liberya Devlet Başkanı Ellen Johnson-Sirleaf, Afrika Kıtası’nda seçilen ilk kadın devlet başkanı oldu. Ellen, kadın hakları, çocuk hakları ve sosyal haklara özel bir önem veriyor. Kendisine göre yönetimi altındaki hükümetin en büyük başarısı, ülkenin mali yapısını düzene sokmak olmuş.

Sosyal Demokrat Michelle Bachelet de Şili’de ülkesinin ilk kadın başkanı seçildi. Fransa’da Segolene Royal isimli bir kadın, üyesi olduğu siyasi parti tarafında devlet başkanlığına aday gösterilince Fransa da kadın bir lidere sahip olmak konusunda bir adım daha ilerlemiş oldu.

Bazı ülkelerde ise kadınlar ülkelerinde başbakan

seçildiler. Jameika’da Portia Simpson Miller, Güney Kore’de ise Han Myeong Sook ülkelerinin tarihindeki ilk kadın başbakan olmayı başardılar.

Kadınların karar alma mekanizmalarında yer alması ve siyasi alanda temsiliyeti, kadın bakış açısını içeren ve kadın erkek eşitliğine dayalı politikaların geliştirilebilmesi açısından bir ön koşul. Ne yazık ki Türkiye’de henüz bu alanda çok az ilerleme kat edildi. Kadınların siyasette temsili hala %4.4 düzeylerinde. Bu konuyla ilgili Kadın Adayları Destekleme Derneği (KADER) başta olmak üzere bir çok kadın örgütü kadınların siyasete eşit katılımını sağlayabilmek amacıyla %50 kota uygulamasının getirilmesi için çaba göstermektedir.

Kadınlarla... Mor Bülten’e katkıda bulunan **Heinrich Boell Stiftung Derneği, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Kurumu (SDC)** ve **Tides Vakfı**’na teşekkür ederiz...

Kadınlarla Mor Bülten 4 Aylık KİHEP İletişim Bülteni

Sahibi: Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği **Sorumlu Müdür ve Yazı İşleri Müdürü:** Liz Erçevik Amado **Genel Yayın Yönetmeni:** Efsa Kuraner **Yayına Hazırlayanlar:** Evre Kaynak, İpek İlkcaracan Ajas, Liz Erçevik Amado **İletişim Adresi:** İnönü Cad. Saadet Apt. No:29/6 Gümüşsuyu 34437 İstanbul · (212) 2510029 · newways@wwhr.org **Yayın Türü:** 4 Aylık Yerel Süreli Yayın **Grafik Tasarım:** Çağlar Çağ **Baskı:** Artpres Matbaacılık, Yeşilce Mah. Girne Cad. Dalgıç Sok. No. 5 Seyrantepe-İstanbul
Bu bültende yayımlanan yazı ve fotoğraflar sahibinden izinsiz kullanılamaz.